

ဝက်တုပ်ကွေး၊ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေး၊ လူတုပ်ကွေး၊ ဆက်စပ်မှုတွေရှိသလား၊ အသေအချာပို့ပါတယ်။ ဝက်မှာ ဒီတုပ်ကွေးရိုင်းရပ်စ်ပိုးအမျိုးမျိုး ဝင်ရောက် ခိုအောင်းနေနိုင်ပြီး "ရောသမဗွေ" ခိုင်းရပ်စ်ပိုး မျိုးရိုးဗီဇ ပြောင်းလဲမှု ဖြစ် ပေါ်ကာ ပိုမိုရောဂါပြင်းထန်၊ လူလူချင်းကူးစက်နိုင်တဲ့ ဝက်တုပ်ကွေး၊ ကြက် ငှက်တုပ်ကွေးတွေ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပြီး လူများစွာသေကြေနိုင်တဲ့ "ရောဂါ ကပ်ဆိုးကြီး" (PADEMIC) ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ လက်ရှိအခြေအနေက အဲဒီလို ဖြစ်နေပါတယ်။ အဆင့် (၆) ဆင့်မှာ အဆင့် (၅) ရောက်နေပါပြီ။

ကူးစက်မြန်ရောဂါ တကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရောဂါကူးစက်ဆိုးကြီး (Global Pandemic) နဲ့ အဆင့် (၄) (၅) (၆) ဆိုတာတွေက ဘာလဲ

အဆင့် (၄) ဆိုတာ ကြက်ငှက်၊ ဝက်၊ လူတုပ်ကွေးရောဂါတွေ၊ လူ-လူချင်း ကူးစက်ပျံ့ပွားနေတဲ့ အဆင့်ပါ။

အဆင့် (၅) ဆိုတာကျတော့ ကူးစက်မြန်တုပ်ကွေးရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုဟာ လူ-လူချင်းကူးစက်မှု WHO (ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့)ပါ နိုင်ငံ (၂) နိုင်ငံ ထက်မနည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကူးစက်ဖြစ်ပွားနေတဲ့အဆင့်၊ ရောဂါ ကပ်ဆိုးကြီး ဖြစ်လုနီးနီး အခြေအနေပါ။

အဆင့် (၆) ဆိုရင်တော့ တကမ္ဘာလုံးကို ကျရောက်တဲ့ ရောဂါကပ်ဆိုးကြီး ဖြစ်ပွားချိန်ဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံတကာမှာ ဖြစ်ပွားကာ လူသန်းပေါင်းများစွာ သေ ကြေပျက်စီး နိုင်ပါတယ်။ ၁၉၁၈ မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ "စပိန်" တုပ်ကွေးတုန်းက တကမ္ဘာလုံး၊ လူသန်းပေါင်း ၂၀ မှ ၅၀ ခန့်အထိ သေဆုံးခဲ့ပါတယ်။

လက်ရှိ ဝက်တုပ်ကွေး၊ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေး တို့ကနေပြီး ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တပ် ရောဂါဆိုးဖြစ်အောင် ဘယ်လိုတာကွယ်မလဲ နိုင်ငံတိုင်း၊ အစိုးရတိုင်း၊ ပြည်သူလူထုတိုင်းက၊ ဒီကူးစက်မြန်ရောဂါ အ ကြောင်း၊ ကပ်ဆိုးကြီး အန္တရာယ်အကြောင်း ကောင်းစွာသိရှိ နားလည် သဘောပေါက်ပြီး ကြိုတင်ကာကွယ်မှုတွေ ပြုသင့်ပါတယ်။

လက်ကို စင်ကြယ်စွာ ဆေးကြောပါ။ နှာခေါင်းစည်းကို လဲလှယ် ဝတ်ဆင်ပါ။

အရေးကြီးဆုံးကာကွယ်မှုတွေက ဘာတွေလဲ

- လက်ကို မကြာခဏ၊ ရေ၊ ဆပ်ပြာတို့နဲ့ စင်ကြယ်အောင်ဆေးပါ။
- မလိုအပ်ဘဲ ဝက်၊ ကြက်ငှက်တွေ မထိတွေ့ မကိုင်တွယ်ပါနဲ့။
- ရောဂါဖြစ်သူတွေနဲ့ ခပ်ဆေးဝေးနေပါ။
- နှာခေါင်းစီးတပ်ပါ။ အရာရာထိတွေ့ပြီးတိုင်း၊ မျက်စေ့၊ နှာခေါင်း၊ ပါးစပ်ကို ထိတွေ့တာ ရှောင်ကြဉ်ပါ။
- ချောင်းဆိုး၊ နှာအူရောဂါမှာ လက်၊ လက်ကိုင်ပုဝါ၊ စက္ကူတစ်စွဲနဲ့ အုပ်၍ ဆိုးပါ။
- ရောဂါခံနိုင်ရည်ရှိအောင်၊ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်အောင် သန့်ရှင်းစွာနေပါ။
- သံသယရှိဖွယ် ရောဂါလက္ခဏာရှိရင် ဆေးရုံ၊ ဆေးပေးခန်းသို့ သွား ရောက် ပြသကုသမှု ဆောလျင်စွာခံယူပါ။

ပိုမိုသိရှိလိုပါက -
မယ်တော်ဆေးဝန်း သို့မဟုတ် နီးစပ်ရာ ကျန်းမာရေးဌာနများမှာ ဝင်ပြီး မေးမြန်း နိုင်ပါတယ်။

SWINE FLU ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ဆိုတာ ဘာလဲ
ဝက်သိုး၊ တောဝက်၊ မွေးမြူရေးဝက် အမျိုးမျိုးတွေမှာ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတဲ့ ကူးစက်မြန်ရောဂါတမျိုး ဖြစ်ပြီး ကပ်ရောဂါအသွင်ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ လူကို ကူးစက်ရောဂါ ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ဘာကြောင့် ဖြစ်တာလဲ
တုပ်ကွေးရောဂါခိုင်းရပ်စ်ပိုး INFLUENZA TYPE "A" ကြောင့် အသက်ရှူ လမ်းကြောင်း ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ ရောဂါဖြစ်ပြီး ရောဂါပြင်းထန်ခဲ့ရင် သေဆုံး စေနိုင်ပါတယ်။

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါဖြစ်စေသည့် AH1N1 ဝိုင်းရပ်စ်ဗိုင်း

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ဘယ်သူတွေမှာ ပိုပြီး ဖြစ်နိုင်ခြေရှိလဲ
 အများအားဖြင့် ဝက်မွေးမြူရေးမြေက အလုပ်သမားများ၊ ဝက်မွေးမြူသူများ၊
 ဝက်များနှင့် ထိတွေ့ကစားသူ ကလေးများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ ကိုယ်ဝန်
 ဆောင်မိခင်များ၊ ရောဂါကူးစက် ခံရသူတွေကို ပြုစုသူများနဲ့ ကျန်းမာရေး
 ဝန်ထမ်းများ ဖြစ်ပါတယ်။

လူတွေကို ကူးစက်ခြင်းပွားတဲ့ ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ခုခံရန်မှာ ဘယ်နိုင်ငံတွေမှာ
 ဖြစ်နေလဲ

၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ မေလ (၅) ရက်နေ့အထိ နိုင်ငံပေါင်း (၂၁) နိုင်ငံမှာ ဝက်တုပ်
 ကွေးရောဂါ ဖြစ်ပွားသူပေါင်း (၁၄၉၀) ဦးရှိပြီး သေဆုံးသူပေါင်း (၃၀) ဦး
 ရှိသွားပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံက စတင်ဖြစ်ပွားပြီး၊ အမေရိကန်၊
 အင်္ဂလန်၊ ကနေဒါ၊ ပြင်သစ်၊ ကွာမယ်၊ နယ်သာလန်၊ ဒိန်းမတ်၊ စပိန် စတဲ့
 နိုင်ငံများ၊ တောင်အမေရိက နိုင်ငံများအပြင် အာရှနိုင်ငံများဖြစ်တဲ့ ဟောင်
 ကောင်၊ တောင်ကိုးရီးယား၊ နယူးဇီလန် စတဲ့နိုင်ငံများအထိ ပါဝင်ပါတယ်။

ဝက်တွေမှာ ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ဖြစ်နေမှန်း ဘယ်လိုသိနိုင်မလဲ

ရုတ်တရက် ဖျားနာခြင်း၊ တွေ့စဉ်ငိုနေခြင်း၊ မျက်စေ့များ နိမြန်းယောင်
 ယမ်းခြင်း၊ မျက်ရည် နှာရည်ယိုခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း (ခွေးဟောင်သကဲ့သို့
 အသံမြည်ခြင်း)၊ အသက်ရှူကျပ်ခြင်း၊ အစားအစာ ကောင်းစွာ မစားခြင်း
 စတဲ့ လက္ခဏာတွေ ရှိတတ်ပါတယ်။

လူတွင်တွေ့ရသော ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါလက္ခဏာများ

လူတွေကို ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ကူးစက်ခဲ့ရင် ဘယ်လိုသိနိုင်မလဲ

ရာသီပြောင်း တုပ်ကွေးရောဂါ လက္ခဏာလိုပဲ အဖျားရှိခြင်း (၃၈ စင်တီ
 ဂရိတ် /၁၀၀ ဖာရင်ဟိုက် အထက်)၊ အိပ်ပိုက်ခြင်း၊ ထိုင်းမိုင်းခြင်း၊ အစား
 အသောက်ပျက်ခြင်း၊ နှာရည်ယိုခြင်း၊ ချောင်းဆိုးခြင်း၊ နှာချေခြင်း၊ လည်
 ချောင်းနာခြင်း၊ ကိုယ်လက်ကြက်သား ကိုက်ခဲနာကျင်ခြင်း၊ ပျို့အန် ဝမ်း
 လျှော့ခြင်း၊ အိပ်ရာထဲတွင် ပုစွန်တုပ်ကဲ့သို့ ကွေးပြီး အိပ်နေလိုခြင်း စတာ
 တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ဘယ်လို ကူးစက်ပျံ့နှံ့နိုင်သလဲ

ဝက်တွေမှာဆိုရင် ဝက်ချင်းထိတွေ့ခြင်း၊ ရောဂါဖြစ်သော ဝက်၏ အညစ်
 အကြေးများနဲ့ ထိတွေ့ခြင်းတွေဖြစ်ပြီး လူကို ကူးစက်ဖြစ်ပွားပုံကတော့
 အများအားဖြင့် ဝက်များနဲ့ တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ ကိုယ်တွယ်မိခြင်း၊ ရောဂါ
 ဖြစ်ဝက်ရဲ့ အညစ်အကြေးနဲ့ ထိတွေ့ခြင်း၊ ရောဂါဖြစ်သူနဲ့ တိုက်ရိုက်ထိ
 တွေ့ခြင်း၊ အညစ်အကြေးများနဲ့ ထိတွေ့ခြင်း၊ ချောင်းဆိုး၊ နှာချေရာမှတစ်ဆင့်
 လေတွင် အမှုန်အမွှားအဖြစ် ရောဂါပိုး ပါဝင်ကူးစက်ခြင်း စတာတွေ
 ဖြစ်ပါတယ်။

ဝက်သားစားခြင်းနဲ့ ရောဂါကူးစက်နိုင်ပါသလား

မကူးစက်နိုင်ပါ။ ဝက်တုပ်ကွေးအပါအဝင်၊ တုပ်ကွေးမိုင်းရပ်စ်ဗိုင်း အမျိုး
 အမျိုး (ကြက်ငှက်တုပ်ကွေး၊ လူတုပ်ကွေး) ဟာ အပူချိန်မြင့်မားရင် သေ
 ကြတာပဲ။ အပူချိန်မြင့်မားစွာ (၁၆၀ ဖာရင်ဟိုက် ။ ၇၀ စင်တီဂရိတ်) ကျက်
 အောင် ချက်ပြုတ်၊ ကြော်လှော်ပြီး စားနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ချက်ပြုတ်ဖို့
 ကိုင်တွယ်ရာမှာ အကာအကွယ်မဲ့ရင် ရောဂါကူးစက်နိုင်ပါတယ်။

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါမဖြစ်အောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဘယ်လိုကာကွယ်ရမလဲ
 ကျန်းမာကြံ့ခိုင်အောင်နေရမယ်။ အဟာရရှိတဲ့အစားအစာ စားသုံးတာ၊
 အိပ်ရေးဝအောင် အိပ်စက်အနားယူတာ၊ ဆေးလိပ်၊ အရက်သေစာ ရှောင်
 ကြည့်တာ၊ နေ့စဉ်ပုံမှန် ကိုယ်လက်လျှော့ချိတ်ခြင်း ပြုလုပ်တာ၊ တကိုယ်ရည်
 သန့်ရှင်းရေး၊ အိမ်တွင်းအိမ်ပြင် သန့်ရှင်းရေး စတဲ့ အလေ့အကျင့်၊ ချောင်း
 ဆိုးရင်၊ နှာချေရင် လက်၊ လက်ကိုင်းပုခံ၊ စက္ကူတစ်စွန်းနဲ့အုပ်၍ ဆိုးရမှာ ဖြစ်
 ပြီး အခြား ရှောင်ရန်၊ ဆောင်ရန်တွေ ပြုရပါမယ်။

ဝက်တုပ်ကွေး ကူးစက်မှုတွေ ဖြစ်နေချိန်မှာ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်များက ဘာတွေလဲ
 မိမိကိုယ်ကိုယ် ရောဂါမကူးစက်ဖို့နဲ့ တခြားသူကို မကူးစက်စေဖို့၊ နှာခေါင်း
 စီး၊ ဝတ်တာ၊ လက်အိတ်ဝတ်တာ၊ ဘာကိုပဲကိုင်ကိုင်၊ ကိုင်တွယ်ပြီးတိုင်း၊
 လက်ကို ရေ ဆပ်ပြာတို့နဲ့ မကြာခဏ ခင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောတာ၊
 (စီးဆင်းနေတဲ့ရေကို ပိုသုံးသင့်ပါတယ်)၊ ချောင်းဆိုး၊ နှာချေပြီးတိုင်း၊
 လက်ဆေးတာတွေ ပြုလုပ်ရမှာဖြစ်ပြီး၊ ရောဂါဖြစ်သူနဲ့ ခပ်ဝေးဝေးနေတာ၊
 ကိုယ်တိုင်တုပ်ကွေးလက္ခဏာရှိရင် အိမ်မှာပဲနေတာ၊ လူအများ သွားလာ
 စုဝေးတဲ့ နေရာကို ရှောင်တာ၊ ရောဂါဖြစ်သံသယရှိ ဝက်၊ ဝက်သားနဲ့ တိုက်
 ရိုက် အကာအကွယ်မဲ့ ထိတွေ့တာတွေ ရှောင်ရပါမယ်။

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ကြိုတင်ကာကွယ်ဆေး (VACCINE) ရှိလား
 ဥပမာယူရုံ ကာကွယ်ဆေး၊ လူအတွက် လုံးဝမရှိသေးပါ။ ဝက်အတွက်
 ကာကွယ်ဆေးတော့ ရှိပါတယ်။ ရောဂါပိုးအသစ်ပေါ်တိုင်း ထိရောက်တဲ့
 ကာကွယ်ဆေးအသစ်ရှိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

ဝက်တုပ်ကွေးရောဂါ ကုသဖို့ ဆေးရှိပါသလား
 တုပ်ကွေးရောဂါ ဝိုင်းရပ်စ်ဗိုင်းတွေကို သတ်တဲ့ဆေး (Anti-VIRAL DRUGS)
 တွေကို သုံးနိုင်ပါတယ်။ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေးရောဂါမှာသုံးတဲ့ တယ်မီဇလူး၊
 ရီလင်ဇာ ဆိုတဲ့ဆေးတွေကို သုံးနိုင်ပါတယ်။

နာခေါင်းလှည်းလက်စွဲစိတ်များဝတ်ဆင်လျက် ဝက်များကို ကိုင်တွယ်ပါ။